

Az ötvenedik Rozsnyay Mátyás Emlékversenyről

Idén ötvenedik alkalommal kerül megrendezésre a fiatal gyógyszerészek Rozsnyay Mátyás Emlékversenye, melyre ez alkalommal a Békés megyei Orosháza-Gyopárosfürdőn kerül sor 2015. május 8-10. között. Összeállításunkban az emlékverseny előkészületeiről számolunk be, és a tervezett programját is bemutatjuk, továbbá a jubileumi alkalomra készülő könyv előszavát is megjelentetjük.

Az ötvenedik Rozsnyay Mátyás Emlékverseny előkészületei

Szép feladat áll az MGYT Békés Megyei Szervezete előtt, hiszen mint eddig minden tízedik évfordulón, a *Jubileumi 50. Rozsnyay Mátyás Emlékverseny* szervezési jogát is szervezetünk kapta! E kerek évforduló kapcsán jó okunk van kicsit visszaidézni a múltat. Hogyan is indult ez az emlékverseny?

A *Rozsnyay Mátyás* (1831. május 14. – 1895. augusztus 5.) nevét viselő előadói versenyek története 1887-ben kezdődött, a Rozsnyay Mátyás által gyógyszerész-gyakornokok részére indított pályázattal. Rozsnyay Mátyás 1861-ben a Tolna megyei Zombán nyert gyógyszerészeti jogosítványt, s itt kezdett foglalkozni a kinintannát tartalmú gyógyszerrel, ami abban az időben egyedüli malária- és lázellenes szerként pótolhatatlanul fontos szerepet töltött be. Rozsnyay Mátyás hatalmas érdeme volt a kinin keserű ízének semlegesítő tétele, így könnyen bevehetővé vált, akár gyermekek számára is. A kinintannát sikere révén 1874-ben lehetősége lett Aradon patikát vásárolni.

Készítményeinek nagy sikere volt Bécsben, Brüsszelben, Párizsban, Fiumében pedig 1869-ben pályadíjat nyert. Pályázatának jeligeje a következő volt: „*Csak szemnek és szájnak egyformán ízletes kiállítás győzheti le a beteg undorát a gyógyszer iránt.*” Rozsnyay felfedezését önzetlenül tette közzé, hogy a rászoruló, szenvedő betegek minél szélesebb körben hozzájuthassanak készítményéhez. Ez a tény magas erkölcsi tartását mutatja. Tiszteletére e készítmény Chininum tannicum insipidum Rozsnyay néven szerepelt a magyar gyógyszerkönyvekben, de úgyszólván az egész világon elterjedt.

1887-ben 100 aranyfrankos (ezt az összeget nyerte Fiumében) pályázatot tűzött ki, az ő általa megadott témában. Így indult, a „műveltebb és az önálló kutatásra is felkészült gyógyszerészek részére” a *szellemi verseny*, melyet az első világháború sajnos megszakít-



tott. A verseny 1936-ban újraindult, de csak a második világháborúig folytatódhatott.

1965-ben a *Rozsnyay Mátyás Emlékverseny újraéledt*, melyben jelentős szerepe volt Békés megyének! E szép hagyományt dr. Ragetti János Békés megye akkori főgyógyszerésze élesztette újjá, három megye (Békés, Baranya, Győr-Sopron) részvételével. Azóta jelentős fórummá vált az emlékverseny a gyógyszerellátásban dolgozó fiatal gyógyszerészek tudományos munkáinak, eredményeinek bemutatására. Az MGYT megyei szervezeteit felváltva illeti meg a szervezés joga. Min-

denki természetesen veszi azonban, hogy Békés megye kapja meg a kerek évfordulókat. 10 éve Gyulán került megrendezésre az emlékverseny. Az akkori szervezőbizottság elnökeként elmondhatom, hogy igen jól sikerült rendezvény volt úgy a tudomány, mint a társas programok terén is. Az itt elhangzó tudományos munkákat jó lenne felkarolni, s végigvinni a gyakorlati megvalósulásukig, hiszen e szellemi termékek legtöbbje a tára mellett készül, hivatásunkat jobbító szándékkal! Tíz évvel ezelőtt kitűztük, hogy szélesebb körben, a határon kívüli magyar kollégákat is jobban



A jubileumi emlékverseny helyszíne

I. táblázat

A jubileumi, L. Rozsnyay Mátyás Emlékversenyre jelentkezett előadók, delegáló szervezetük, előadásuk témaköre és címe ABC sorrendben

Versenyző neve	Jelentkezési sorszáma	Delegáló szervezet	Témakör	Előadás címe
Árok Renáta	23.	KGYSZ	kórházi gyógyszerészet/ minőségbiztosítás	A betegre szabott gyógyszerellátás tapasztalatai és támogatása automatizált rendszerrel a Bajcsy-Zsilinszky Kórházban
Becker Tivadar	8.	Bács-Kiskun	gyógyszerhatástan	Méhészeti termékek élettani hatásai
Bedekovics Klaudia	6.	KGYSZ	kórházi gyógyszerészet	A kórházi gyógyszerész szerepe az onkológiai szerek által kiváltott mellékhatás kezelésében
Csővári Anita	20.	Budapest	?	Fertőtlenítőszeres szakmai elhelyezése a gyógyszerárak működésében
Debreceni Rita	24.	KGYSZ	kórházi gyógyszerészet	Citosztatikum tartalmú injekciók és infúziók nem megfelelő alkalmazása következtében jelentkező mellékhatások
Gergely Matild	27.	Erdély	gyógyszer-technológia	Intranazális propranolol hidroklorid preformulálási lehetőségei
Herczegfalvi Csanád	16.	Békés	gyógyszerészi gondozás/ szervezés	A terhesség során történő gyógyszer-alkalmazás aktuális problémái gyógyszerész szemszögéből
Horváth Judit Kornélia	10.	Győr-Moson-Sopron	fitoterápia, gyógy-növényismeret	Gyógyszerészek helye és szerepe az „egyéb termékek” útvesztőjében
József Gergely András	25.	KGYSZ	kórházi gyógyszerészet	A gyógyszerész helye és szerepe a táplálásterápiában
Keller Nóra	21.	KGYSZ	klinikai gyógyszerészet	A betegágy melletti gyógyszerészi szolgálat lehetőségei az intenzív terápiában
Kovács Ágota	22.	?	?	A mesterséges táplálás szerepe idős betegek ellátásában
Kovács Georgina	11.	Pest	gyógyszer-technológia	Korszerű tartósítási eljárás fejlesztése magisztrális műkönyvekben
Kovács Márta	15.	Vas	gyógyszerhatástan	Mit tudunk a Q10-ről?
Kresznovszki Miklós	2.	Budapest	gyógyszerügyi szervezés	A gyógyszerári magisztrális gyógyszerkészítés minőségbiztosítása, avagy mire használható a gyógyszerári üveglombik
Kun Viktor	26.	KGYSZ	kórházi gyógyszerészet/ gyógyszerügyi szervezés	Különleges finanszírozású gyógyszerek: logisztikai kihívások a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Gyógyszertárában
Légrádi Péter	14.	Budapest	gyógyszeres terápia	Dagadt, fájós láb kezelése? Kérdezze meg gyógyszerésztét!
Metál Gábor	3.	Békés	gyógyszerészi gondozás	A gyógyszerészi gondozás egy új lehetősége: a pszichoneuroimmunológia szerepe és helye néhány gyakori gasztrointesztinális megbetegedés prevenciójában és a gyógyszeres kezelésük hatékonyságának növelésében
Molnár Orsolya	1.	Budapest	gyógyszerészi gondozás	Egyéb termékek a gyógyszerárban, a gyógyszerész szerepe a tájékoztatásban a tárán innen és túl
Nádasdi Zsófia	4.	Békés	fitoterápia	Gyógynövények az immunrendszer terápiájában – bizonyítékok és tévhitek
Pakóné Kovács Adriána	5.	Csongrád	gyógyszerészi gondozás	Gyermekkori felső légúti megbetegedések gyógyszerészi gondozása – a gyógyszerész és a szülők szemszögéből

Versenyző neve	Jelentkezési sorszám	Delegáló szervezet	Témakör	Előadás címe
<i>Péternári Mátyás</i>	28.	Budapest	gyógyszerügyi szervezés	A kísérőiratok változtatásai: hogyan jut el az új információ a patikákba és a betegekhez
<i>Rényi Péter</i>	19.	Csongrád	gyógyszerészet-történet	Érdekes-e, ami értékes? A szegedi gyógyszerésztörténeti kiállítás múltja és jövője
<i>Romvári Zsófia</i>	17.	Baranya	gyógyszerészi gondozás	Legyen kéznél a gyógyszerésze! - Egy ideális mobilalkalmazás a gyógyszerészi gondozás támogatására
<i>Sás István János</i>	13.	Budapest	gyógyszer-nagykereskedelem	Gyógyszerészet minőségügyi kérdései, különös tekintettel a gyógyszer-nagykereskedelem aktuális kihívásaira
<i>Simon Judit</i>	18.	Somogy	gyógyszerészi gondozás	A daganatos betegek nem kívánt bőr és nyálkahártya problémáinak gyógyszerészi gondozási lehetőségei
<i>Somogyi Orsolya</i>	7.	Fejér	gyógyszerészi gondozás	Gyógyszeres tapasztalattal kapcsolatos gyógyszerészi tanácsadás
<i>Szabó Attila Zalán</i>	29.	KGYSZ	klinikai gyógyszerészet	Kalcium- és magnéziumsók, valamint a hőmérséklet hatása a keverékinfúziók stabilitására
<i>Szabó Judit</i>	9.	Pest	gyógyszerhatástan	Előzzük meg a csontritkulást K2-vitaminnal! - Miért nem elég a kalcium és a D vitamin?
<i>Szombati Judit</i>	12.	KGYSZ	kórházi gyógyszerészet	A betegség-specifikus táplálásterápia jelentősége krónikus sebgyógyulás elősegítésében

bevonjuk e szellemi versengésbe. Itt vannak még tenivalóink! 2013-ban az emlékverseny alapszabálya módosításra került, de a cél megmaradt: a fiatal gyógyszerészek alkotómunkájának ösztönzése, új megoldások keresése a beteg emberek ellátása, gyógyítása érdekében.

Szeretném, ha idén is elődeinkhez méltóan, színvonalas szakmai előadásokkal tudnánk megünnepelni hivatásunknak egyik fontos jubileumi fórumát, melyek mellé természetesen tartalmas, szakmai kapcsolatok bővítésére alkalmas szabadidő-programok társulnak. Eddig 29 versenyző jelentkezett. Nevüket, delegáló szervezetüket, előadásuk témakörét és címét az **I. táblázatban** teszem közzé.

A táblázatból látszik, mely témakörök a leginkább érintettek, illetve mely megyék a legaktívabbak.

Az L. Rozsnyay Mátyás Emlékversenynek Oroszáza-Gyopárosfürdő ad otthont 2015. május 8-10-ig. A tudományos rendezvény az Alföld Gyöngye Konferenciaközpontban lesz. Ünnepi programunk Herczegfalviné Abonyi Etelka a Rendezőbizottság elnöke köszöntő szavaival kezdődik, majd az Oroszázi Liszt Ferenc Zeneiskola kórusa az orosházi Szokolay Sándor zeneszerző által gyógyszerészeknek írt kórusművét adja elő. Ezután Zalai Mihály, a Békés Megyei Önkormányzat elnöke és Dávid Zoltán Oroszáza város polgármestere üdvözlő az emlékverseny résztvevőit.

Prof. Szökő Éva az MGYT elnöke köszönti az eddigi 49 verseny emlékplaketteit. Itt érdemes kicsit el-

időzni! Először a XL. Rozsnyay Mátyás Emlékversenyen köszöntöttük őket. Kihívás volt felkutatni ennyi év után őket, de nagyon megtérült! Hiszem, hogy a generációk találkozásával lehetőséget adunk egymás megismerésére, s ösztönzést hivatásunk jobbítására a fiatal szakemberek körében.

Az eddigi emlékplakettek:

- Papy Lajos – 1965.
- Weltler János – 1965.
- Darida Erzsébet – 1966.
- Huszár Gáborné (Horváth Anna Mária), Wolf Miklósné (Farkas Mária) – 1967.
- Weltler János – 1967.
- Weltler Jánosné – 1968.
- Bodor Ferencné (Korchmáros Somogyi Marianna) – 1968.
- Czopf Józsefné (Mándy Izabella) – 1969.
- Scholtz Endre – 1970.
- Vetsey-Körmendi Ágnes – 1971.
- Kissné Aulitzky Mária – 1972.
- Kelen Andrásné (Murányi Ágnes) – 1973.
- Bódis Lászlóné (Tatai Blanka) – 1974.
- Blum Ferencné (Magyar Mária) – 1975.
- Vajdáné Maros Vilma – 1976.
- Petróczky Mihály – 1977.
- Borsányi Gáborné – 1978.
- Szarvasházi Judit – 1979.
- Bojtor Klára, Vörösné Gáspár Mária – 1980.
- Beraczkáné Töröcsik Mária – 1981.
- Mórocz Lászlóné (Vári Julianna) – 1982.

- Szerencsés Tibor – 1983.
- Dénes Margit – 1984.
- Lengyelne Horváth Gyöngyi – 1986.
- Salomonné Toldy Erzsébet – 1987.
- Sákovits József – 1988.
- Uzonyi Imre – 1989.
- Gebri Györgyi – 1990.
- Czékus Gábor – 1991.
- Erbszt Judit (Bognár Judit) – 1992.
- Petriné Szotyori-Nagy Edit – 1993.
- Kelemenné Nemes Rita – 1994.
- Petri Gábor – 1995.
- Kisdiné Aradszki Ildikó – 1996.
- Szakonyi Zsolt – 1997.
- Tárczi Éva – 1998.
- Csaba Miklós – 1999.
- Kraszits István – 1999.
- Kovácsné Nagy Mária – 2000.
- Schneiderné Szűcs Anita – 2001.
- Rapavi Erika – 2002.
- Orosz Judit – 2003.
- Dinya Mariann – 2003.
- Pál Szilárd – 2004.
- Horváth Erzsébet – 2005.
- Fittler András – 2006.
- Ságiné Polics Éva – 2007.
- Molnár Zsuzsa – 2008.
- Szabady Júlia – 2008.
- Kutas Jenő – 2009.
- Tóth-Vas Kata – 2010.
- Órás Zsuzsanna – 2011.
- Merczel Sára – 2012.
- Birinyi Péter – 2013.
- Molnárné Pásztor Gréta – 2014.

A Bíráló Bizottság elnökének az orosházi születésű *Perjési Pál egyetemi tanárt* a Pécsi Tudományegyetem Gyógyszerészi Kémia Intézetének intézetigazgatóját kértük fel. Köszöntője után *prof. Erős István* az MGYT tiszteletbeli elnöke plenáris előadása következik „A nagyszerű előd (Rozsnyay) – és a méltó utódok” címmel. Ezután beszélgetést kezdeményezünk az elmúlt 49 év emléklapetteseivel. Moderátor *prof. Vincze Zoltán*, az MGYT tiszteletbeli elnök lesz.

Édes csábítással várjuk az emlékverseny részvevőit Orosháza Főterére. Közben térzenét hallgathatunk Orosháza Város Fúvószenekara közreműködésével és megcsodálhatjuk az orosházi mazzorett táncosokat. Ezután lelkünket gyönyörű hangversennyel tölthetjük fel az Evangélikus templomban! A műsorban *A. Dvorak*: F-dúr (amerikai) quartett és *W. A. Mozart*: Esz-dúr kürtkvintett KV. 407 szerepel. Előadja az Alföld Quartett: *Hoffmann Ágnes*, *Szomorné Budai Mariann*, *Molnár János*, *Szomor István*, valamint *Bereczky Gábor* kürtművész; *Ördög Endre* igazgatólelkészétől pedig rövid templom- és gyülekezet ismertetőt kapunk.

Este Welcome-party és meglepetés „Rozsnyay-

torta” fogad bennünket az Alföld Gyöngye Éttermében.

Szombaton a versenyelőadások után Gellértegyházára buszozunk. Különös hangulata van ennek a településnek, mely már a középkorban is létezett. Itt bemutató íjászat, lovaglás, karikás ostorozás vár ránk, illetve előtte bemutatót láthatunk. A jó hangulatról *Muszka Kálmán*, a Történelmi Gellértegyházáért Alapítvány Kuratóriumának elnöke és *sepsiszentgyörgyi székelly zenészek* gondoskodnak. Lehetőség lesz még éjszakai fürdőzésre a Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdőben.

Vasárnap Rozsnyay Mátyásra, emlékversenyünk névadójára emlékezünk, halálának 120. évfordulója alkalmából. *Ambrus Tünde* az MGYT Gyógyszerésztörténeti Szakosztályának elnöke: „Rozsnyay Mátyás szellemi öröksége – üzenet a mának” címmel tart előadást.

Bognár Levente Arad város alpolgármestere Rozsnyay Mátyás aradi patikájáról, emlékének megőrzéséről szól hozzánk. Díszvendégeink lesznek *Csernyánszky Judit* festőművész, Rozsnyay Mátyás dédunokája, *Biber Éva* gyógyszerértarvezető az aradi Rozsnyay Patikából és *Réhon József* az „Ahol a patika áll” c. könyv szerzője. Meghallgathatjuk *Benkő Kata* hegedűjátékát az Orosházi Liszt Ferenc Zeneiskolából. A Rozsnyay emléklapettes mellett mindenki nyer, hisz magával viszi Rozsnyay szellemi örökségét!

Végezetül köszönetet szeretnék mondani mindenkinek, akik segítettek és segítik a rendezvény sikeres lebonyolítását! Sok köszönet támogatóinknak! Támogatóink száma is mutatja, hogy nagy érdeklődés övezi az emlékversenyt. Eddigi támogatóink: Hungaropharma Zrt., Patika Management Kft., Teva Zrt., Egis Gyógyszergyár Zrt., Phoenix Pharma Zrt., MGYK Békés Megyei Szervezete, Magángyógyszerészek Országos Szövetsége, Békéshely Nonprofit Kft., Magyar Gyógyszerészi Kamara, MGYK Csongrád Megyei Szervezete, MGYK Győr-Moson-Sopron Megyei Szervezet, MGYK Pest Megyei Szervezete, MGYK Budapesti Szervezete, Lx-line Kft., Uriage Magyarország, Hálózati Gyógyszertárak Szövetsége, 77Elektronika Kft., Boehringer Ingelheim RCV GmbH & Co., KG Magyarországi Fióktelepe, Beiersdorf Kft., Fehér Kígyó Gyógyszertár Orosháza, Csillag Patika Orosháza, Hérics Patika Békéscsaba, Endrőd Patika Gyomaendrőd, Sas Gyógyszertár Békéscsaba, Szent Korona Gyógyszertár Tótkomlós, Békésszentandrás Gyógyszertár, Galenus Kft., Generali Zrt., Goodwill Pharma Kft., Hartmann-Rico Hungária Kft. Patika Divízió, Medico Uno, Richter G. Zrt., Roche Kft., SvusPharma, Witeg Kőporc Kft., Damona-vital Kft., Poly-Pack Kiskunhalas Kft., Szent László Gyógyszertár Gyula.

A Jubileumi Rozsnyay Mátyás Emlékverseny részletes programjáról a www.mgyt.hu web oldalon lehet tájékozódni.

Herczegfalviné Abonyi Etelka
az L. Rozsnyay Mátyás Emlékverseny
Szervezőbizottságának elnöke

Az L. Rozsnyay Mátyás Emlékverseny programja Orosháza-Gyopárosfürdő, 2015. május 8-10.

2015. május 8. péntek

- 09.00-10.30** **Regisztráció:** Alföld Gyöngye Konferenciaközpontban (Orosháza, Gyopárosi út 3.)
- 10.30-11.30** **Megnyitó**
- *Himnusz*
 - *Köszöntések*
 - *Herczegfalviné Abonyi Etelka* a Rendezőbizottság elnöke
 - Orosházi Liszt Ferenc Zeneiskola kórusa: Szokolay Sándor gyógyszerészeknek írt kórusműve
 - *Dávid Zoltán* Orosháza város polgármestere
 - *Ünnepi köszöntő*
 - *Prof. Szökő Éva* MGYT elnök,
 - *Prof. Perjési Pál* a Bíráló Bizottság elnöke,
 - *Plenáris előadás:*
 - *Prof. Erős István: A nagyszerű előd (Rozsnyay) – és a méltó utódok*
- 11.30-12.30** Bíráló Bizottság zártkörű ülése
- 11.30-12.30** Ebéd
- 12.30-14.30** **Versenyelőadások**
- 14.30-14.45** Büfé
- 14.45-16.00** **Versenyelőadások**
- 16.00-16.30** Bíráló Bizottság zártkörű ülése
- 16.00-16.15** Szünet
- 16.15-17.45** **Emlékplakettesek köszöntése:**
- *Köszöntő: prof. Szökő Éva és prof. Soós Gyöngyvér*
 - *Beszélgetés az elmúlt 49 év emléklaketteivel* (moderátor: *prof. Vincze Zoltán*).
- 17.45-18.00** Szünet
- 18.00-18.15** Busztranszfer Orosháza Főterére
- 18.15-18.45** **„Édes csábítás” a Főtéren.** Térzenét ad az Orosházi Város Fúvószenekara *Fabók László* vezetésével, az orosházi mazsorett táncosok kíséretében.
- 19.00-20.00** **Hangverseny az Evangélikus templomban**
- Előadók: Alföld Quartett (*Hoffmann Ágnes, Szomorné Budai Mariann, Molnár János, Szomor István*) valamint *Bereczky Gábor* kürtművész. Műsor:
- A. Dvorak: F-dúr (amerikai) quartett,
 - *Ördög Endre* igazgatólelkész: Rövid templom- és gyülekezet-ismertető
 - *W. A. Mozart*: Esz-dúr kürtkvintett KV. 407
- 20.00–** Busztranszfer az Alföld Gyöngye Hotelbe
- 20.30–** **Welcome-party.** „Rozsnyay-torta” a Kéknefelejcs Cukrászdából.
Helyszín: Alföld Gyöngye Étterme

2015. május 9. szombat

07.00-08.00	Reggeli
08.30-10.45	Versenyelőadások
10.45-11.00	Kávészünet
11.00-13.15	Versenyelőadások
13.15-13.40	Bíráló Bizottság zártkörű ülése
13.15-14.00	Ebéd
14.00-16.15	Versenyelőadások
16.15-16.45	Büfé
16.45-18.00	Versenyelőadások
18.00-18.30	Bíráló Bizottság zárt ülése
18.15-18.45	Busztranszfer
19.00-20.00	Bemutató íjászat (<i>Benkő Mihály</i>), lovaglás, karikás ostorozás a különös hangulatú településen, mely már a középkorban is létezett, Gellértegyházán. A jó hangulatról <i>Muszka Kálmán</i> , a Történelmi Gellértegyházáért Alapítvány Kuratóriumának elnöke és a sepsiszentgyörgyi székely zenészek gondoskodnak, alföldi pálinka kóstolgatásával.
20.00-21.40	Bográcsos vacsora túrós lepénnyel
21.40-21.50	Busztranszfer az Alföld Gyöngye Hotelbe, illetve a Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élményfürdőbe
22.00-24.00	Éjszakai fürdőzés pezsgővel, pogácsával
24.00–	Busztranszfer az Alföld Gyöngye Hotelbe, illetve könnyű séta fedett folyosón a <i>H. Corvus</i> Aqua-ba

2015. május 10. vasárnap

07.30-9.00	Reggeli
09.00- 9.30	Bíráló Bizottság zártkörű ülése
09.30–	Rozsnyay Mátyásra, Emlékversenyünk névadójára emlékezünk, halálának 120. évfordulója alkalmából <ul style="list-style-type: none"> – <i>Bognár Levente</i> Arad város (mely városban Rozsnyay Mátyás nyugszik) alpolgármesterének köszöntője – <i>Ambrus Tünde</i> az MGYT Gyógyszerésztörténeti Szakosztályának elnöke: „Rozsnyay Mátyás szellemi öröksége – üzenet a mának”. Díszvendégeink: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Csernyánszky Judit</i> festőművész, Rozsnyay Mátyás dédunokája – <i>Bíber Éva</i> gyógyszertárvezető az aradi Rozsnyay Patikából – <i>Réhon József</i> az „Ahol a patika áll” könyv szerzője <i>Benkő Kata</i> hegedül (Orosházi Liszt Ferenc Zeneiskola) Eredményhirdetés, díjátadás: <i>prof. Perjési Pál, Herczegfalviné Abonyi Etelka</i> Zárszó: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Prof. Perjési Pál</i> (a Bíráló Bizottság elnöke), – <i>Prof. Szökő Éva</i> (az MGYT elnöke) – <i>Prof. Erős István</i> tiszteletbeli elnök Szózat
12.00–14.00	Ebéd

Előszó

A kiváló pályatársunk, *Rozsnyay Mátyás* nevét viselő emléktverseny dokumentumait összefoglaló okos és hasznos könyvet tartja a kezében a kedves Olvasó. Bizonyára sokat hallott a verseny névadójáról és bizonyára többször is részt vett ezen az előadói versenyen. E sorok írója mégis úgy érzi, hogy néhány mondatnál fel kell vázolni az emléktverseny történetét. Fontos feladatának tartja azt is, hogy felvázolja Rozsnyay Mátyás portréját, a ma gyógyszerészének mit üzen Rozsnyay Mátyás életműve, milyen szakmai eredmények és jellemvonások alapján mondhatjuk, hogy *Rozsnyay ma is aktuális?*



A versenyek története – néhány mondatban

A Rozsnyay Mátyás nevét viselő szakmai versenyek története három szakaszra tagolható és ezek a szakaszok általában jól kapcsolódnak képzésünkben vagy gyakorlati munkánkban egy-egy fordulópontot jelentő nagy és fontos eseményéhez.

Az első szakasz 1887-ben kezdődött, amikor is Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, az aradi Szentháromság Gyógyszertár tulajdonosa 100 aranyfrankos pályadíjat tűzött ki gyógyszerészgyakornokok számára. A pályadíj elnyerésének feltétele egy írásbeli versenyvizsgán való részvétel volt, ahol a verseny alapítója hat kérdést tett fel, melyeket a versenyzőknek írásban kellett megválaszolni. 100 aranyfrank hatalmas összeg volt, ezt Rozsnyay Fiumében az íztelen kinin-tannát pályázatával nyerte el és az egész összeget a szakma, a képzés javára fordította.

A versenyek második szakasza 1936-ban kezdődött, a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület felhívására. Ezen a versenyen másodéves gyógyszerész gyakornokok vehettek részt; maguk választotta témakörből írásbeli dolgozatot kellett készíteni. (Ez a forma hasonló volt a mai szakdolgozatokhoz.) Miért volt fontos az Egyesület felhívása és ezen keresztül a pályakezdő fiatalok önképzésre serkentése? 1935-ben lépett életbe a IV. Magyar Gyógyszerkönyv, ami sok szakmai újdonságot vezetett be a gyógyszerkészítésbe és a gyógyszervizsgálatba. (A Gyógyszerkönyv III. kiadása 1910-ben lépett életbe, 25 évig volt hatályban, így jócskán eljárt felette az idő.) A szakmai önképzés és az állandó szinten tartó továbbképzés igényét elsősorban a fiatalokban kell kialakítani, hiszen ők a jövő letéteményesei. Nagyon jól gondolkodott tehát az Egyesület, amikor a fiatalok tudásvá-

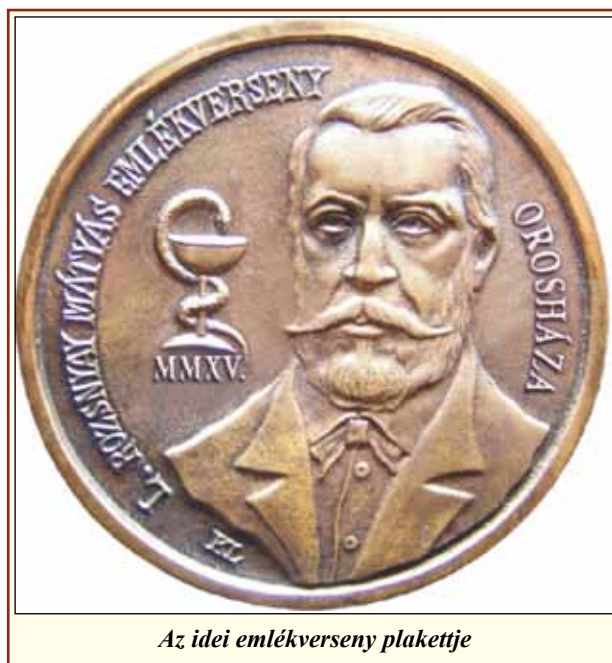
gyát és szakmai ambícióját igyekezett felkelteni.

A versenyek önálló tudományos eredményeket bemutató előadói verseny formájában 1965-ben kezdődtek, három megye fiatal gyógyszerészeinek részvételével. A versenyek újra-indításának lelkesítő motorjai *dr. Ragetli János* és *dr. Horváth Dénes* voltak. Nem akarom a tisztelt Olvasót számokkal untatni és terhelni, de feltétlenül említésre méltó, hogy az elmúlt 50 évben közel 1000 előadás hangzott el és több előadás szerepelt a programban versenyen kívül. A témakörök a gyógyszerészeti tudományok és a gyakorlat területei voltak: a gyógyszer-technológiától a gyógyszerügyi szervezésig, a gyógyszer-analitikától a kórházi gyógyszerészet aktuális kérdéseig. Örvendetes, hogy az elmúlt években megjelent a témák palettáján a gyógyszerészi gondozás is.

Rozsnyay szakmai és emberi karaktere, üzenete a ma gyógyszerészeinek

Szakmai munkássága

Rozsnyay Mátyás fő műve, a *Chininum tannicum insipidum* valóban rendkívül hasznos és korát messze megelőző gyógyszer-technológiai vívmány volt. Az I. Magyar Gyógyszerkönyv Additamentumában 1883-ban nyert felvételt és hivatalos cikkely maradt még az V. Magyar Gyógyszerkönyvben is. A készítmény terápiában betöltött fontosságát nem lehet eléggé hangsú-



Az ideai emléktverseny plakettje

¹ Készült az L. Rozsnyay Mátyás Emléktverseny jubileumi kiadványához

lyozni. A malária az egyik legelterjedtebb és legtöbb áldozatot követelő fertőző betegség volt. A kinin volt az egyetlen hatásos szer, de rendkívül keserű íze a betegeket elriasztotta a gyógyszer használatától. Az íztelen készítmény kiválóan alkalmazható volt gyermekeknek is. (Megjegyzem, hogy a malária manapság is az egyik legszörnyűbb fertőző betegség. Évente 300-500 millióra teszik a megbetegedések számát, ezek közül 10 millió a halálos kimenetelű. Tehát Rozsnyay kiváló készítménye még ma is aktuális.)

A ma technológusa Rozsnyay készítményét olyan *programozott hatóanyag-leadású rendszernek* tekintheti, amelyet a biológiai környezet szabályoz (ún. „*environment responsible therapeutic system*”). Az alkaloid csersavas sója a szájüregben, a nyálban nem oldódik, ezért nem érződik a keserű íz, viszont jól oldódik a gyomor erősen savanyú közegében, az erős sav a gyenge savat kiszorítja sójából.

Fő műve mellett számos technológiai újítás fűződik Rozsnyay Mátyás nevéhez. Az osztott porokat ostya kapszulába töltötte, így sokkal könnyebben bevehető. Szorgalmazta a könnyen lenyelhető, higiénikus és esztétikus zselatin kapszulák elterjesztését. Laboratóriumában több praktikus gépet tervezett, melyet egy ügyes helybeli iparos épített meg. A szakma műszaki fejlesztése is szívügye volt. Sok gyógyszer tartalmú bort állított elő és forgalmazott. Ez technológiai szempontból is érdekes megoldás, mivel az etil-alkohol szemipoláris oldószer, tehát jól oldja a poláris és az apoláris gyógyszeranyagokat egyaránt. Emellett a kellemes ol-

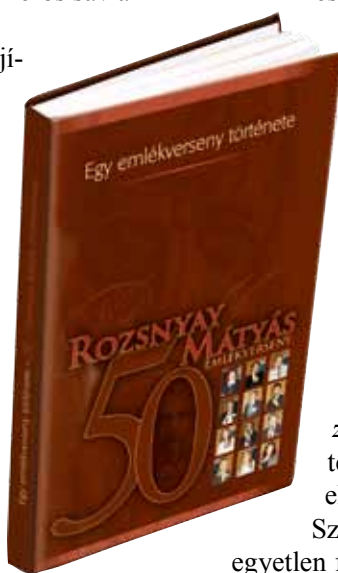
dószert jelentékenyen növelte a betegek közreműködését (compliance-ét) a terápia sikerében. Egyik előfutára volt a gyógyszerek mikrobiológiai tartósításának és az aszeptikus gyógyszerkészítésnek is.

Személyiségének fontosabb vonásai

Elsőként kitaró *szorgalmát* és *állhatatosságát* kell kiemelnünk. Az íztelen kinin nem volt olyan „sikertörténet”, aminek ma elképzeljük. Első próbálkozását – a Helytartó Tanácshoz beadott kérelmét, a kinálcukorkák forgalmazásának tárgyában – a Helytartó Tanács elutasította azzal az indoklással, hogy ez gyógykontárkodás lenne és visszaélés egy hatályos gyógyszerrel. Második próbálkozása is komoly bírálatban részesült *Than Károlytól*, a kiváló kémikus professzortól, aki rámutatott a készítmény kémiai fogyatékoságaira. Rozsnyay szívós munkával tökéletesítette a készítményt, ami aztán 1869-ben sikert aratott.

Jellemének fontos vonása az *önzetlenség*. A haszonlesésnek a csírája is hiányzott belőle. A feltalálók általában titokban tartották készítményük összetételét, gyártását. Rozsnyay viszont közkinccsé tette az íztelen kinin előállításának módját.

Ki kell emelnünk *magyarságát, hazaszeretetét*. Ez nem szavakban, hanem tettekben nyilvánult meg. A kiegyezés előtt az Orvosok és Természetvizsgálók Szövetségének vándorgyűlése volt az egyetlen fórum, ahol nem volt érvényben a gyü-





lekezési tilalom. Itt találkozott a magyar értelmiség színe java, és a szakmai feladatok mellett számos más kérdést is megvitattak. E fórumon Rozsnyay minden évben részt vett és előadást is tartott különböző témákról. Hazaszeretetének másik ékes bizonyítéka a hazai termékek, ezen belül a kitűnő minőségű hazai borok népszerűsítése és gyógyszerkönyvbe való felvételük szorgalmazása.

Egyéniségének fontos vonása az *oktatás, a gyógyszerész ifjúság nevelése*, a szakmai jövő pallérozása. Ez is tettekben nyilvánult meg. Fáradhatatlan volt a gyógyszerészképzés megreformálásában. A Magyar Gyógyszerész Egyesület mozgalmat indított, hogy az egyetemi képzést megelőzően gyakornoki vizsgát kelljen tenni a hat gimnáziummal gyógyszerértárba beállt és legalább hároméves gyakorlatot folytató pályakezdeknek. Az egységes képzés érdekében pedig 1888-

ban megindították a gyakornoki tanfolyamot, amit miniszteri rendelet is nyomatékosított. Meg kell említeni, hogy Rozsnyay igen gondosan foglalkozott a gyakornokaival. Egyik gyakornoka volt a későbbi világhírű kémikus professzor, *Winker Lajos* is.

Végül arról kell még szólni, hogy Rozsnyay tevékeny *közéleti férfiú* és *gondos családapa* is volt egyben. E két tevékenység ritkán jár együtt, hiszen a közéleti feladatok ellátása általában a családtól veszi el az időt. Rozsnyaynak e kettőt sikerült összehangolni. Funkciót vállalt a Gyógyszerész Egyesületben és az Orvosok és Természetvizsgálók Szövetségében is. Ezek mellett Arad helyhatóságának tagja volt, a Polgári Takarékpénztár elnök-igazgatója és a Járványügyi Bizottmány tagja.

Sírján felállított obeliszkre a Magyar Gyógyszerész Egyesület a következő mondatot vésette. „*Kartársaink közül a legkiválóbbnak, a szorgalom és tudás mintaképének.*” Képzettsége, napi gyakorlati munkája és tudományos eredményei alapján korát messze megelőzte. A szorgalom, a tudás, a hazafiság, az önzetlenség, a fiatalság tanítása, a közélet feladatainak vállalása – olyan erények, amelyek soha nem kerülnek lomtárba, mert örök emberi értékek, és ellenállnak a múltó divatoknak.

Budapest-Szeged, 2015. március

Prof. Erős István
a Rozsnyay Mátyás Emlékverseny
tiszteletbeli elnöke